



DET KONGELIGE
OLJE- OG ENERGIDEPARTEMENT

Prop. 50 L

(2021–2022)

Proposisjon til Stortinget (forslag til lovvedtak)

Endringer i midlertidig lov om stønad til husholdninger som følge av ekstraordinære strømutfgifter

Tilråding fra Olje- og energidepartementet 14. januar 2022, godkjent i statsråd samme dag. (Regjeringen Støre)

1 Hovedinnholdet i proposisjonen

Departementet foreslår endringer i midlertidig lov av 22. desember 2021 nr. 170 om stønad til husholdninger som følge av ekstraordinære strømutfgifter (strømstøndsloven). Det foreslås å øke stønadsgraden fra 55 prosent til 80 prosent. Det foreslås derfor en endring i strømstøndsloven § 5 tredje ledd. Departementet foreslår at endringen skal gjelde for forbruk fra og med januar 2022 til og med mars 2022.

Departementet foreslår en endring i forskriftshjemmelen for regulering av pris for fjernvarme i § 10 annet punktum.

Departementet foreslår i tillegg en lovteknisk endring i § 6 fjerde ledd for å rette opp i en uriktig henvisning i lovteksten.

Forslag om tilleggsbevilgning som følge av økningen av stønadsgraden fra 55 prosent til 80 prosent er fremmet i Prop. 51 S (2021–2022) *Endringer i statsbudsjettet 2022 under Kunnskapsdepartementet, Kultur- og likestillingsdepartementet, Justis- og beredskapsdepartementet, Kommunal- og distriktsdepartementet, Arbeids- og inkluderingsdepartementet, Helse- og omsorgsdepartementet, Barne- og familiedepartementet, Nærings- og fiskeridepartementet, Samferdselsdepartementet, Finansdepartementet og Olje- og*

energidepartementet (økonomiske tiltak i møte med pandemien og ekstraordinære strømutfgifter).

2 Bakgrunn og behov for endringer

Kraftprisen har gjennom sensommeren og høsten 2021 økt til svært høye nivåer og gitt en betydelig økning i husholdningenes strømutfgifter. Departementet viser til omtale av bakgrunnen for de ekstraordinære høye prisene i Prop. 44 L (2021–2022) under punkt 2.

Regjeringen har presentert en rekke tiltak som skal avhjelpe situasjonen, herunder redusert avgift på elektrisk kraft, økt bostøtte, økte overføringer til kommunene for merutfgifter til økonomisk sosialhjelp, økt stønad til studentene og tilskudd til Enova for å støtte ENØK-tiltak i husholdningene.

Stortinget har i tillegg vedtatt en midlertidig strømstøndsordning for husholdninger som skal kompensere for ekstraordinært høye utfgifter til strømforbruk i perioden fra og med desember 2021 til og med mars 2022. Denne ordningen er regulert i midlertidig lov av 22. desember 2021 nr. 170 om stønad til husholdninger som følge av ekstraordinære strømutfgifter (strømstøndsloven). Strømstøndsordningen innebærer at når gjennom-

snittlig månedlig strømpris (elspotpris) i det aktuelle prisområdet overstiger 70 øre per kWt, dekker staten 55 prosent av prisen over dette nivået.

Departementet viser til at strømprisene i desember økte etter at strømstøndsordningen ble offentliggjort 11. desember 2021. I Prop. 44 L (2021–2022) er det i punkt 2.1 vist til at gjennomsnittlig spotpris på elektrisk kraft i de sørlige områdene i landet (prisområde NO1, NO2 og NO5) i første del av desember (t.o.m. uke 29) var 151 øre/kWt eksklusiv merverdiavgift. Gjennomsnittsprisen endte til slutt på 177 øre/kWt.

Prisutsiktene for første kvartal 2022 har etter nyttår falt noe sammenlignet med hva prisutsiktene var i desember, men er fremdeles på et høyt nivå. Departementet foreslår at stønadsgraden økes til 80 prosent, slik at den i større grad avbøter konsekvensene for husholdningene.

3 Forslag til endringer

3.1 Innledning

Formålet med den midlertidige strømstøndsordningen er å gi stønad til husholdninger i en situasjon med ekstraordinært høye strømpriser. Ordningen gjelder for forbruk fra og med desember 2021 til og med mars 2022. Ordningen tar utgangspunkt i at Reguleringsmyndigheten for energi (RME) beregner den månedlige gjennomsnittlige elspotprisen for alle de fem prisområdene i Norge. Prisene beregnes som aritmetiske gjennomsnitt av timeprisene.

På grunnlag av disse prisene beregner RME stønadssatser i tråd med formelen som følger av strømstøndsloven § 5: $0,55 \times (\text{stønadsgrunnlag} - \text{terskelverdi})$. På grunnlag av stønadssatsene som RME har beregnet, fastsetter nettselskapene stønadsbeløpet overfor den enkelte husholdningskunden, basert på målt strømforbruk i den aktuelle måneden.

Departementet mener det er grunn til å foreslå endringer i strømstøndsordningen som ytterligere avbøter de økonomiske konsekvensene de høye strømprisene vinteren 2021/2022 har for husholdningskunder. Departementet foreslår at stønadsgraden heves fra 55 prosent til 80 prosent for forbruket fra og med januar 2022 til og med mars 2022.

3.2 Økt stønadsgrad

Strømstøndsordningen innebærer at staten gir stønad til husholdningene dersom gjennomsnitt-

lig elspotpris for måneden overstiger terskelnivået på 70 øre kWt i det aktuelle prisområdet husholdningen befinner seg.

For å opprettholde et økonomisk insitament for at husholdningene fortsatt kan bidra til reduserte utfgifter ved å spare strøm, bør stønadsgraden ikke settes til 100 prosent. Det bør fortsatt gis et prissignal til husholdningene for å begrense energibruken, slik at strømkundene fortsatt sparer på å holde forbruket nede. Hensynet til å avlaste husholdningene økonomisk ved ekstraordinært høye priser må derfor avveies mot behovet for å opprettholde prissignalene i strømmarkedet. Terskelverdien på 70 øre per kWt videreføres.

Departementet foreslår at stønadsgraden økes fra 55 prosent til 80 prosent. Det foreslås at endringen gjelder for forbruket i januar, februar og mars 2022. Ved beregning av stønad etter strømstøndsloven § 5, skal differansen mellom den gjennomsnittlige månedlige elspotprisen og terskelverdien på 70 øre per kWt eksklusiv merverdiavgift legges til grunn. Dette beløpet skal multipliseres med stønadsgraden, som foreslås økt fra 55 til 80 prosent. Utfgifter til elavgift, nettleie mv. inngår ikke i støndsordningen. Ordningen skal fremdeles administreres av Reguleringsmyndigheten for energi (RME) og forestås av nettselskapene. Departementet foreslår ingen endringer i terskelverdien og volumbegrensningen som følger av § 5.

Departementet er opptatt av at ordningen ikke skaper uforholdsmessige administrative konsekvenser for nettselskapene. Departementet foreslår at endringen i stønadsgraden fra 55 prosent til 80 prosent skal gjelde fra og med januarforbruket, som faktureres i februar. Det vil si at endringen ikke gis tilbakevirkende kraft på desemberforbruket som blir fakturert i januar.

3.3 Lovteknisk endring

Departementet foreslår en lovteknisk endring i ordlyden § 6 fjerde ledd. Det er i § 6 fjerde ledd henvisning til første, tredje og fjerde ledd. Henvisningen til fjerde ledd er en inkurie og har ikke rettslig betydning. For å rette opp i dette foreslår departementet en lovteknisk endring ved at henvisningen til § 6 fjerde ledd strykes. Endringen har ingen materielle konsekvenser.

3.4 Endring i bestemmelsen om fjernvarme

I strømstøndsloven § 10 første punktum er det fastsatt at det ved beregning av prisen for fjern-

varme for husholdninger etter energiloven § 5-5 første ledd skal gjøres fratrukk tilsvarende stønad som er beregnet etter strømstøndsloven. Det følger av energiloven § 5-5 første ledd at fjernvarmeprisen ikke skal overstige prisen for elektrisk oppvarming i vedkommende forsyningsområde. I praksis betyr dette at fjernvarmeprisen følger strømprisen tett.

Når strømkundene får stønad etter strømstøndsloven reduseres husholdningenes kostnader for strøm til elektrisk oppvarming i tråd med stønadsbeløpet. Da bør også fjernvarmeprisen reduseres tilsvarende. Dette fremgår av strømstøndsloven § 10 første punktum. Etter annet punktum kan departementet gi nærmere forskrift til utfylling av bestemmelsen.

Det følger av energiloven § 5-5 tredje ledd at kun fjernvarmekunder med tilknytningsplikt har rett til å klage på prisen til NVE. Med den gjeldende utformingen av strømstøndsloven § 10 kan det derfor reises spørsmål ved om bestemmelsen gjelder all fjernvarme, eller om den kun gjelder fjernvarme hvor det foreligger tilknytningsplikt etter energiloven § 5-5 tredje ledd.

I Innst. 102 L (2021-2022) fra energi- og miljøkomiteen, er det lagt inn en flertallsmerknad der det står:

«Et fjerde flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet og Rødt, viser til at strømstøtteordningen også skal omfatte fjernvarmekunder. Dette flertallet understreker at det skal gjelde både for de som er underlagt tilknytningsplikt og de som er utenfor tilknytningsplikt.»

I tråd med flertallsmerknaden bør departementet ha hjemmel for å kunne gi forskrift med nærmere bestemmelser om prisregulering etter strømstøndsloven uavhengig av om fjernvarmekundene har tilknytningsplikt eller ikke. Departementet viser til at små fjernvarmeanlegg kan etableres uten konsesjon og at en del fjernvarmeanlegg som har konsesjon, er i områder hvor det ikke er pålagt tilknytningsplikt. Dette kan være fordi fjernvarmeaktøren ikke har bedt kommunen om å vedta tilknytningsplikt, eller fordi kommunen har bestemt at det ikke skal være tilknytningsplikt i hele eller deler av konsesjonsområdet.

Etter departementets vurdering bør hjemmelsbestemmelsen i strømstøndsloven § 10 annet punktum være utformet slik at den dekker alle typer fjernvarmeleverandører. Formålet med bestemmelsen er å sikre hjemmel for at departementet om nødvendig kan gi bestemmelser om prisen på fjernvarme, slik at det tas hensyn til de

reduerte kostnadene strømstøndsordningen innebærer for husholdningene. Departementet forutsetter at nivået på pristaket skal være det samme som etter energiloven § 5-5 første ledd og gjeldende praksis hos NVE.

For å unngå tvil om rekkevidden av forskriftshjemmelen i strømstøndsloven § 10 foreslås det at det fremgår av ordlyden at departementet kan gi forskrift om prisregulering for fjernvarme uten hensyn til om kunden er underlagt tilknytningsplikt eller ikke.

4 Økonomiske og administrative konsekvenser

Forslaget til økning av stønadsgraden fra 55 prosent til 80 prosent innebærer ikke vesentlige administrative konsekvenser for nettselskapene, kraftleverandørene eller Reguleringsmyndigheten for energi (RME). Endringen innebærer en justering i måten disse beregner stønaden på. RME får dekket sine økte utgifter knyttet til administrasjon av ordningen mv. gjennom tilleggsbevilgningen på 5 mill. kroner for 2022, jf. Prop. 45 S (2021–2022).

Bevilgningen til strømstøndsordningen ble i behandlingen av Prop. 45 S (2021–2022) på usikkert grunnlag satt til 5,5 mrd. kroner, jf. Innst. S 103 (2021–2022). Med en terskelverdi på 70 øre per kWt eksklusiv merverdiavgift og en stønadsgrad på 80 prosent for strømforbruk i perioden fra og med januar 2022 til og med mars 2022 og basert på terminpriser pr. 5. januar, vil totale utgifter under stønadsordningen inkludert merverdiavgift anslås å øke med i størrelsesorden 2 mrd. kroner ifølge RMEs beregninger. I tillegg kommer virkningen av økt strømpris for desember 2021. Samlede utgifter for staten av stønadsordningen vil avhenge av den faktiske gjennomsnittlige elspotprisen i de ulike prisområdene samt det faktiske forbruket i perioden, men er foreløpig anslått til totalt 8,9 mrd. kroner i 2022.

Den foreslåtte endringen i den midlertidige stønadsordningen for ekstraordinære strømutfgifter innebærer en økning av utgiftene til stønadsordningen over statsbudsjettet for 2022. Forslag om tilleggsbevilgning for 2022 er fremmet i Prop. 51 S (2021–2022) *Endringer i statsbudsjettet 2022 under Kunnskapsdepartementet, Kultur- og likestillingsdepartementet, Justis- og beredskapsdepartementet, Kommunal- og distriktsdepartementet, Arbeids- og inkluderingsdepartementet, Helse- og omsorgsdepartementet, Barne- og familiedepartementet, Nærings- og fiskeridepartementet,*

Samferdselsdepartementet, Finansdepartementet og Olje- og energidepartementet (økonomiske tiltak i møte med pandemien og ekstraordinære strømutfgifter).

Departementet arbeider med spørsmål ved utvidelse av strømstønaadsordningen til også å gjelde landbruk og sameier/borettslag/aksjeleiligheter som har fellesmålt husholdningsforbruk. Økte utfgifter ved slike utvidelser vil komme i tillegg til bevilgningsendringer som foreslås i Prop. 51 S (2021–2022). De budsjettmessige konsekvensene av utvidelsen er ikke klare.

Departementet vil komme tilbake til Stortinget med forslag til bevilgningsmessige konsekvenser av dette på egnet måte.

Olje- og energidepartementet

t i l r å r :

At Deres Majestet godkjenner og skriver under et framlagt forslag til proposisjon til Stortinget om endringer i midlertidig lov om stønad til husholdninger som følge av ekstraordinære strømutfgifter.

Vi **HARALD**, Norges Konge,

s t a d f e s t e r :

Stortinget blir bedt om å gjøre vedtak om lov om endringer i midlertidig lov om stønad til husholdninger som følge av ekstraordinære strømutfgifter i samsvar med et vedlagt forslag.

Forslag

til lov om endringer i midlertidig lov om stønad til husholdninger som følge av ekstraordinære strømutfgifter

I

I midlertidig lov av 22. desember 2021 nr. 170 om stønad til husholdninger som følge av ekstraordinære strømutfgifter gjøres følgende endringer:

§ 5 tredje ledd skal lyde:

Reguleringsmyndigheten for energi skal beregne stønadssats basert på følgende formel: $0,8 \times (\text{stønadgrunnlag} - \text{terskelverdi})$. *For forbruk i desember 2021 skal stønadssatsen baseres på følgende formel: $0,5 \times (\text{stønadgrunnlag} - \text{terskelverdi})$.*

§ 6 fjerde ledd skal lyde:

For nettselskap med leveringsplikt etter energiloven § 3-3 gjelder *første og tredje ledd* tilsvarende.

§ 10 annet punktum skal lyde:

Departementet kan gi nærmere forskrift *om prisregulering av fjernvarme for kunder med eller uten tilknytningsplikt*.

II

Loven trer i kraft straks.
